

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Doelstelling Stichting AMRKB
3. Organisatie Stichting AMRKB
4. Dienstverlening en werkwijze Stichting AMRKB
5. Onderzoek samenstelling monumentencommissies in Noord-Brabant 2019
6. Van Monumentenwet 1988 naar Erfgoedwet (2016) en Omgevingswet (2022)
7. Acquisitie Stichting AMRKB
8. Samenwerking Stichting AMRKB - Omgevingsadvies B.V.
9. Financiële verantwoording 2019

1. Voorwoord

Op de omslag een foto van het rijksmonument aan De Kaatse Hoeve 2 te Gemonde (gemeente Sint-Michielsgestel). Nadat de boerderij jaren in deplorabele staat verkeerde is in 2019 begonnen met de restauratie van dit rijksmonument. Het is een van de vele monumenten, waar Stichting Advisering Monumenten & Ruimtelijke Kwaliteit Brabant over heeft geadviseerd.

Stichting AMRKB verzorgt voor verschillende Brabantse gemeenten de monumentenadvisering, of levert een kwalitatieve bijdrage door deskundige personen in te zetten voor gemeentelijke monumentencommissies. Een onafhankelijke en deskundige advisering blijkt in een aantal gemeenten echter geen gemeengoed te zijn. In de Tweede Kamer zijn er begin 2018 zelfs vragen over gesteld.

De provincie Noord-Brabant heeft op basis van de Wet revitalisering generiek toezicht de taak om toe te zien op de wijze waarop gemeenten invulling geven aan de monumentenadvisering. Om hiervan een beeld te krijgen heeft de provincie Noord-Brabant Stichting Monumentenhuis Brabant ingeschakeld met als opdracht een inventariserend onderzoek uit te voeren naar de samenstelling van de gemeentelijke monumentencommissie.

Uit dat onderzoek komt naar voren dat er nog heel wat aandachtspunten zijn. Ondertussen nadert de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Die is weliswaar onlangs uitgesteld naar 1 januari 2022, maar het blijkt dat er nog heel veel werk aan de winkel is. Veel Brabantse gemeenten zijn zich hier onvoldoende van bewust en zijn hier nog niet echt mee bezig.

Vóór 1 januari 2022 moeten gemeenten een nieuwe verordening hebben vastgesteld, waarin de inschakeling van een omgevingscommissie (als opvolger van de monumentencommissie) is geregeld, alsook moeten de leden van de omgevingscommissie zijn (her)benoemd. Anders is de commissie niet rechtsgeldig en dus niet bevoegd om te adviseren.

Om gemeenten te stimuleren tijdig de nodige activiteiten in gang te zetten voor het instellen van een omgevingscommissie hadden Stichting AMRKB en Monumentenhuis Brabant een tweetal informatiebijeenkomsten gepland voor gemeenteambtenaren in de tweede helft van maart 2020. Door de Coronacrisis moesten die echter worden afgezegd.

Geertruidenberg, 12 juni 2020

Harrie Maas, directeur

2. Doelstelling Stichting AMRKB

Vanaf 1 januari 2009 zijn gemeenten verplicht te beschikken over een onafhankelijk en deskundig adviesorgaan op het gebied van de gemeentelijke monumentenzorg. Een aantal Brabantse gemeenten geeft er echter de voorkeur aan om een externe monumentencommissie in te schakelen. De reden hiervoor zijn verschillend:

- het aantal rijksmonumenten is beperkt alsook zijn er geen / weinig gemeentelijke monumenten. Hierdoor is het aantal adviesaanvragen beperkt, zodat het optuigen van een eigen gemeentelijke monumentencommissie niet efficiënt is;
- het is moeilijk om geschikte en onafhankelijke monumentdeskundigen te vinden;
- de kwaliteit van de lokale monumentencommissie laat (soms) te wensen over;
- externe monumentdeskundigen werken effectiever waardoor er kosten kunnen worden bespaard, zeker omdat het merendeel van de plannen gemakkelijk "op afstand" kan worden afgehandeld;
- doordat het steeds vaker voorkomt dat termijnen in acht moeten worden genomen, moet de advisering adequaat, professioneel en vooral ook tijdig kunnen plaatsvinden.

Naar aanleiding van ontvangen signalen heeft het Monumentenhuis Brabant in samenspraak met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincie Noord-Brabant in 2009 het initiatief genomen tot de oprichting van Stichting Advisering Monumenten en Ruimtelijke Kwaliteit Brabant (AMRKB). Beoogd wordt gemeenten die de inschakeling van een externe monumentencommissie overwegen een volwaardig en deskundig alternatief te bieden. Op deze manier wordt een bijdrage geleverd aan de kwaliteit van de monumentenzorg in Brabant.

AMRKB stelt zich ten doel (Brabantse) gemeenten te adviseren op het gebied van de monumentenzorg, historische (landschap)structuren, bebouwde omgeving en/of andere aspecten van ruimtelijke kwaliteit. De advisering is gestoeld op deskundigheid, onafhankelijkheid en objectiviteit.

Sinds de oprichting van AMRKB is het monumentenland voortdurend in beweging. Inspelen op ontwikkelingen en het leveren van maatwerk is hierbij van groot belang. In dat kader is de dienstverlening door AMRKB sinds enkele jaren verruimd. Niet alleen kunnen gemeenten gebruik maken van een voltallige monumentencommissie van AMRKB, het is ook mogelijk om een enkele, specifieke deskundige in te huren. Ook kunnen monumentendeskundige op afroep worden ingeschakeld, of kan AMRKB worden ingezet voor een second opinion. Het uiteindelijke doel is de inhoudelijke monumentenadvisering te verbeteren.

3. Organisatie Stichting AMRKB

a. Bestuur stichting

Aan het einde van het verslagjaar bestond het bestuur uit de volgende drie personen:

- A.M.Th. (Fons) Naterop, voorzitter;
- mr. J.C.M. (Jan) Pommer, secretaris en penningmeester;
- J. (Jetty) Eugster – van Bergeijk, bestuurslid.

De heer Naterop was in 2019 waarnemend burgemeester van de gemeente Boxtel. Daarnaast is hij onder meer voorzitter van Molenstichting Noord-Brabant. De heer Pommer was tot 1 juli 2019 burgemeester van de gemeente Sint-Michielsgestel. Op het gebied van erfgoed is hij op meerdere terreinen actief. Onder meer is hij vicevoorzitter van de Molenstichting Noord-Brabant. Mevrouw Eugster was in 2019 waarnemend burgemeester van de gemeente Reusel-de Mierden. Daarnaast is zij bestuurslid van Monumentenhuis Brabant.

b. Adviescommissie

Naast het bestuur is er de Commissie Advisering Monumenten en Ruimtelijke Kwaliteit Brabant (commissie AMRKB). Deze commissie behandelt de adviesaanvragen van gemeenten en andere zaken die aan de commissie worden voorgelegd. De commissie bestaat in beginsel uit drie personen, waarvan tenminste twee inhoudelijke monumentendeskundigen. Standaard maken een waardensteller monumentenzorg en een (restauratie) architect / bouwkundige deel uit van de commissie.

Desgewenst kan het aantal commissieleden worden uitgebreid. Zo bestaat de adviescommissie voor de gemeente Bernheze uit vier personen en zijn er drie vertegenwoordigers van de plaatselijke heemkundeverenigingen. Laatstgenoemden zijn agendalid.

Bij grote en ingrijpende plannen kunnen specifieke deskundigen worden toegevoegd, zoals een landschapsdeskundige, of een archeoloog. Ook kan een geïntegreerd advies (monumenten en welstand) worden gegeven.

c. Personeel

Stichting AMRK heeft geen personeel in dienst. Voor de uitvoering van de werkzaamheden (advisering) worden deskundigen van Stichting Behoud Monumenten Brabant ingehuurd. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen. Dit zijn zzp-ers uit het netwerk van het Monumentenhuis Brabant.

Gedurende het verslagjaar hadden de volgende personen in wisselende samenstelling zitting in de adviescommissie:

- Harrie Boot: bouwkundige – boerderijdeskundige – regionale cultuurhistoricus en heemkundige
- Dave Ellens: restauratiearchitect – welstandsarchitect
- Hans Gunter: herbestemming – beleidszaken
- Martijn de Jong: waardensteller monumentenzorg (architectuur- en kunsthistoricus / bouwhistoricus)

- Monique van de Looi: waardensteller monumentenzorg –
bouwhistoricus – bouwkundige
- Karlijn Kersten: waardensteller monumentenzorg (architectuur- en
kunsthistoricus / bouwhistoricus) – archeoloog
- Annélie van Kuilenburg: waardensteller monumentenzorg (architectuur- en
Kunsthistoricus) – cultureel planoloog
- Harrie Maas: beleidszaken – regionale cultuurhistorie en
heemkunde – herbestemming
- Bernard Siera: restauratiedeskundige – bouwkundige –
waardensteller monumentenzorg
- Anne-Marie Visser: archeoloog
- Frank Zuylen: welstandsarchitect – stedenbouwkundige.

Voor beleidsmatige en bedrijfsmatige ondersteuning wordt gebruik gemaakt van Stichting Behoud Monumenten Brabant. Hiervoor worden geen kosten in rekening gebracht. De ureninzet van deze ondersteuning bedroeg in het verslagjaar 42 uur.

4. Dienstverlening en werkwijze Stichting AMRKB

De activiteiten van AMRKB zijn met name gericht op gemeenten. Op verzoek van een gemeente kan ook een particulier worden geholpen. Het volgende dienstverleningspakket is ontwikkeld:

- het adviseren over restauratie- en bouwplannen in het kader van de Monumentenwet en de gemeentelijke monumenten-/erfgoedverordening;
- het adviseren over en beoordelen van cultuurhistorische paragrafen in bestemmingsplannen en cultuurhistorische onderzoeksrapporten;;
- het vervaardigen van redengevende monumentbeschrijvingen;
- het uitvoeren van bouwhistorisch onderzoek;
- het uitvoeren van een second opinion;
- het maken van een cultuurhistorische gebiedsanalyse;
- het adviseren over historische (landschap)structuren;
- het begeleiden van restauratiewerkzaamheden;
- het berekenen van de subsidiabele instandhoudingskosten
- het adviseren over alle voorkomende beleidszaken betreffende de gemeentelijke monumentenzorg en erfgoedbeleid;
- welstandsadvies in het kader van de Woningwet en de Wabo en overige advies over ruimtelijke kwaliteit in de meeste brede zin des woords.

De uitgangspunten en technische criteria die door AMRKB worden gehanteerd bij de planbeoordeling van monumenten zijn schriftelijk vastgelegd, Ze zijn te vinden op de website www.monumentenadviesbrabant.nl

Adviesering aan gemeenten

In het verslagjaar 2019 heeft stichting AMRKB voor twaalf gemeenten werkzaamheden verricht als (lid van de) gemeentelijke monumentencommissie. Het betreft de gemeenten Altena, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bernheze, Deurne, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Heusden, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Steenbergen en Woensdrecht.

Het aantal gemeenten met wie een overeenkomst is gesloten voor het leveren van deskundigen t.b.v. de monumentenadviesing is evenwel groter. Ook met Landerd en Uden bestaan dergelijke afspraken. Volgens opgave van deze gemeenten waren er het afgelopen jaar echter geen plannen waar de inzet van een waardensteller monumentenzorg voor nodig was.

5. Van Monumentenwet 1988 naar Erfgoedwet (2016) en Omgevingswet (2022)

De Monumentenwet 1988 is per 1 juli 2016 vervallen. Een deel van de wet is op deze datum overgegaan naar de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet.

Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Het betreft

- vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten;
- verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie;
- bescherming van stads- en dorpsgezichten;
- de instelling van een gemeentelijke monumentencommissie die adviseert over omgevingsvergunningen voor gebouwde en archeologische rijksmonumenten.

Van Monumentenwet 1988 naar Erfgoedwet en Omgevingswet Over duiding en omgang

Omgevingswet: 1 januari 2022

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022 zal artikel 15 van de Monumentenwet 1988 niet langer van toepassing zijn. Vóór 1 januari 2022 moeten gemeenten de verordening, waarin de inschakeling van de monumentencommissie wordt geregeld, hebben vastgesteld én de leden van de monumentencommissie hebben benoemd. Anders is de commissie niet rechtsgeldig en mag deze geen advies uitbrengen!

6. Acquisitie

De kwaliteit van verschillende enkele monumentencommissies in Brabant laat, zoals hiervoor al gezegd, te wensen over. Binnen het Planoverleg en het Beleidsoverleg van Monumentenhuis Brabant, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de provincie Noord-Brabant komt dit regelmatig ter sprake. Als geconstateerd wordt dat de monumentenadviesing inhoudelijk onder de maat blijft, wordt met de desbetreffende gemeente contact opgenomen. De ene keer wordt dat gedaan door Monumentenhuis Brabant, de andere keer door RCE of provincie. Afhankelijk van de geconstateerde problemen wordt verwezen naar de mogelijkheden die AMRKB kan bieden.

Los hiervan doet AMRKB ook zelf gerichte acquisitie. Met name als er signalen zijn dat een gemeente (mogelijk) overweegt de monumentenadviesing anders te organiseren of anderszins ondersteuning kan gebruiken. Dat gebeurt telefonisch en/of schriftelijk.

Adviesing op maat

Diverse gemeenten hebben specifieke wensen met betrekking tot de monumentenadviesing en de adviesing m.b.t. ruimtelijke kwaliteit.

Stichting AMRKB sluit hierop aan door het dienstverleningsaanbod te verbreden:

- In plaats van een voltallige commissie bestaat de dienstverlening aan de gemeente Heusden uit de levering van één gekwalificeerde monumenten-deskundige.
- Voor de gemeente Deurne levert AMRKB de voorzitter.
- Met de gemeente Geertruidenberg is eind 2014 een overeenkomst gesloten over een combinatie van monumentenadviesing en ruimtelijke kwaliteit.
- In de gemeente Roosendaal wordt AMRKB ingeschakeld voor het uitvoeren van een second opinion en waardestellend onderzoek t.b.v. de monumentencommissie van Roosendaal.
- Met Omgevingsadvies zijn afspraken gemaakt om een monumenten-deskundige van AMRKB toe te voegen aan de commissie, zodat de kwaliteit van de monumentenadviesing kan worden versterkt. Dit vindt plaats in Baarle-Nassau, Gilze-Rijen en Steenberg.

7. Samenwerking Omgevingsadvies B.V.

In 2011 zijn Stichting AMRK en Omgevingsadvies B.V. een samenwerking aangegaan. Beide organisaties leveren dienstverlening op het gebied van monumenten- en ruimtelijke kwaliteitsadvies. De combinatie onderscheidt zich van andere aanbieders door steeds de kwalitatieve bemensing van de monumentencommissie voorop te stellen. Door de samenwerking is het bereik aanzienlijk vergroot.

Advisering

In 2019 waren er 17 gemeenten met wie wordt samengewerkt en die gebruik maken van het dienstenaanbod van onze combinatie, te weten:

	<i>Stichting AMRKB</i>		<i>Omgevingsadvies BV</i>	
	Monumentencommissie	Ruimtelijke kwaliteit	Monumentencommissie	Ruimtelijke kwaliteit
Altena	X			X
Alphen-Chaam	X			
Baarle-Nassau	X		X	X
Bernheze	X	X		
Deurne	X			
Dongen			X	X
Geertruidenberg	X	X		X
Gilze - Rijen	X		X	
Halderberge			X	X
Heusden	X			X
Landerd	X (op afroep)			
Roosendaal	X (second opinion)			
Sint Anthonis	X			
Sint-Michielsgestel	X	X		X
Steenbergen	X		X	X
Uden	X (op afroep)			
Woensdrecht	X			X

8. Financiële verantwoording 2019

Uit financiële overwegingen is gekozen om geen officiële accountantsverklaring op te laten stellen. Het aantal financiële handelingen is zo gering en daardoor zo overzichtelijk, dat dat ook niet nodig is.

De ureninzet voor bestuurlijke werkzaamheden, bedrijfsondersteuning, acquisitie en secretariaatswerkzaamheden wordt door Stichting Behoud Monumenten Brabant voor haar rekening genomen.

De omzet is in 2019 licht gestegen naar € 53.112,20. Onderstaand de ontwikkeling van de omzet (inclusief btw):

2013	: € 32.978,30
2014	: € 40.287,93
2015	: € 55.931,56.
2016	: € 43.333,67
2017	: € 58.051,58
2018	: € 50.263,18
2019	: € 53.112,20

Balans per 31 december 2019

Liquide middelen (saldo Rabobank)

Per 01-01-2019	€ 2.570,31
Per 31-12-2019	€ 6.195,59

Activa

Vorderingen en overlopende activa	€ 32.224,90
Liquide middelen	<u>€ 6.195,59</u> +
	€ 38.420,49

Passiva

schulden en overlopende passiva	€ 31.295,13
Eigen vermogen	<u>€ 7.125,36</u> +
	€ 38.420,49

Winst- en verliesrekening over 2019

Omzet	€ 53.112,20
+	
<i>vorderingen</i>	€ 32.224,90 +
Totaal	€ 85.337,10
Som der bedrijfslasten	€ 53.683,39
+	
<i>schulden</i>	€ 31.295,13 +
Totaal	€ 84.978,52
Resultaat	€ 358,58